

දුරකථන) 2698475
 තොතලපොසි) 2698490
 Telephone) 2698507

 රැක්ස්) 2692913
 ඩෝක්ස්) 2693869
 Fax)

 විද්‍යුත් තැපෑල)
 මින්නන්කළ මුක්වා) postmaster@health.gov.lk
 e-mail)

 ටෙල්ව් ඇංග්‍රීස්)
 තිශ්චේයාත්තම්) www.health.gov.lk
 website)

මහත් අංශය)
 නෙතු තිබූ) NCCP/GOSL/12/2019
 My No.)

මධ්‍ය අංශය)
 ඉමතු තිබූ)
 Your No. :)

 දිනය)
 තික්ති)
 Date) 20/05/2019

සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශය
ස්‍යාතාරම්, පොකුණ මර්දුම් ක්‍රේඩ් කෙශ්‍ය අමේෂ්ක
Ministry of Health, Nutrition & Indigenous Medicine

වත්තෙල් ලිපි අංක : 01-79 /2019

සියලුම පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂවරුන්,
 සියලුම ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂවරුන්,
 සියලුම ආයතන ප්‍රධානීන්,
 සියලුම සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන් වෙත,

“ලෝක හිස සහ ගෙල ආශ්‍රිත පිළිකා දිනය - 2019”

වර්ෂ 2011 දී තිශ්චේයාත්තම් වැළඳුණු පිළිකා අතරින් ප්‍රමුඛතම පිළිකාව මූබ පිළිකාව වන අතර (පිරිමින්ට වැළඳුණු සියලුම පිළිකා අතරින් 18% පමණ) ගැහැණුන්හට වැළඳුණු පිළිකා අතරින් එය හත්වන ස්ථානය ගනී. තිශ්චේයාත්තම් වැර්ගාව අඟිල් වැර්ගාව 2000 පමණවේ. වර්ෂ 2011 දී පිරිමින් සහ කාන්තාවන්ගේ වයස් ප්‍රමාණීකෘත නව මූබ පිළිකා රෝගීන් අනුපාතය (age standardized incidence rates) ජනගහනය 100,000 කට පිළිවෙළින් 16.4 සහ 4.1 වේ. එයට අමතරව සියලුම පිළිකා අතරින් වැඩිම මරණ අනුපාතිකය ඇත්තේ මූබ පිළිකාවට වන අතර එය දිනකට මරණ 2-3 පමණ වේ.

වුලත්වීම සැපිම නැවැත්වීම, දුම්කොල හා පුවක් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන භාවිතයෙන් වැළකීම, දුම්පානය සහ මත්පැන් භාවිතයෙන් වැළකීම මහින් මූබ පිළිකා වළක්වා ගත හැකිය. එමනිසා මහජනතාව දැනුවත් කරන වැඩසටහන් පැවැත්වීමත්, මූබ පිළිකා සඳහා වැඩ අවදානම් සහිත කණ්ඩායම් පරික්ෂා කිරීමත් මහින් මූබ පිළිකා ව්‍යාසනය අවම කරගත හැකිය. මූබ පිළිකා මුල් අවස්ථාවේදීම හඳුනාගැනීමෙන් ඒවා සුව කරගත හැකි අතර පුරුව මූබ පිළිකා අවස්ථාවේදී රෝගය හඳුනාගෙන නිසි පරිදි රෝග කළමනාකරණයෙන් මූබ පිළිකා සැදීම වළක්වාගත හැකිය.

මූබ පිළිකාවන් නිවාරණය සහ පාලනය කිරීම නොයෙකුත් තුමෝරායන් භාවිතා කළද, මූබ පිළිකා රෝගීන් වැඩි සංඛ්‍යාවක් හඳුනා ගැනෙන්නේ රෝගයේ අවසන් අවධි වල බැවින් එම රෝගීන්ගේ මරණ අනුපාතිකය ඉහළ මට්ටමක පවතී. වර්ෂ 2011 දී නිකුත් කරන ලද නව පිළිකා දත්ත වාර්තාවට අනුව මූබ පිළිකා රෝගීන්ගේ 76.5% සෞඛ්‍ය ආයතනවලට යොමුවී ඇත්තේ පිළිකා රෝගයේ තුන්වන සහ හතරවන අවධි වලයි. මේ සඳහා ප්‍රධාන හේතුව වශයෙන් අවදානම් කණ්ඩායම් නිසි පරිදි හඳුනා ගත නොහැකි වීම, පුරුව මූබ පිළිකා / මූබ පිළිකාවන් හඳුනාගැනීම සඳහා සිදුකරන පරික්ෂා පහසුකම්වල දුර්වලතා සහ මහජනතාවගේ මූබ පිළිකා සම්බන්ධව නොදැනුවත්හාවයයි.

හිස සහ ගෙල ආශ්‍රිත පිළිකාවල එලදායී සත්කාරය සහ පාලනය පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමට ලෝක හිස සහ ගෙල ආශ්‍රිත පිළිකා දිනය සැම වර්ෂයකම ජුලි 27 දින ලොව පුරා සමරු ලැබේ. හිස සහ ගෙල ආශ්‍රිත පිළිකා අතරින් ප්‍රමුඛ ස්ථානයක් හිමි වනුයේ මූබ පිළිකාවන්වලටයි.

මහජනාවගේ පුරුව මුබ පිළිකා සහ මුබ පිළිකාවලට හේතුකාරක වන අවධානම සාධක පිළිබඳ දැනුම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා සහ අවධානම ක්නේඩායම්වල පුරුව මුබ පිළිකා සහ මුබ පිළිකා හඳුනා ගැනීම සඳහා පවත්වනු ලබන වැඩසටහන් ගක්නීමන් කිරීම සඳහා පුලි, සහ අගෝස්තු මාසවල විවිධ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන ලෙස ජාතික පිළිකා මරදන වැඩසටහන සියලුම පුදේශීය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂවරුන්හේ දන්වා සිටි. ඒ සඳහා පුදේශීය දන්ත ගලා වෙදා වරුන්, වෙදා නිලධාරී (පෝ නොවන රෝග), වෙදා නිලධාරී (සැලසුම්) සහ පුදේශයේ සිටින සෞඛ්‍ය වෙදා නිලධාරීන්, දන්ත ගලා වෙදා වරුන් සහ පවුල් සෞඛ්‍ය නිලධාරීන්ගේ සක්‍රීය ආයකත්වය ලබා ගත හැකිය.

මෙම පුදේශයේ ක්‍රියාත්මක කළහැකි ක්‍රියාකාරකම සහ වැඩසටහන් සමඟ පහත දැක්වේ.

1. පළාතේ හෝ දිස්ත්‍රික්කයේ සම්බන්ධ ආයකයන්ගේ (නිදයුන්: මුබ හා භාණුක ගලා වෙදා වරුන් සහ දන්ත ගලා වෙදා වරුන්) සහභාගින්වයෙන් සෞඛ්‍ය වෙදා නිලධාරීන්, ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා වල නියුත වෙදා නිලධාරීන් සහ පොද්ගලික සේවයේ නියුත වෙදා නිලධාරීන් සහ පොද්ගලික සේවයේ නියුත වෙදා වරුන් සඳහා දේශන, සාකච්ඡා සහ පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමේ වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම.
2. මුබ පිළිකා සම්බන්ධ අවධානම සාධක හඳුනා ගැනීම පිළිබඳ විශේෂ අවධානයක් ඇතිව ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරීන් වෙනුවෙන් පවත්වන සේවාස්ථා පුහුණු කිරීමේ වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම.
3. පාසල්, දිස්ත්‍රික්ක ලේකම කාර්යාල, පළාත් / කළාපීය අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ කාර්යාල, පළාත් පාලන ආයතන ආදි රජයේ ආයතන ප්‍රධානීන් වෙනුවෙන් උපදේශන වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම.
4. රජය සහ පොද්ගලික ආයතන වල කාර්ය මණ්ඩල සඳහා මුබ පිළිකා නිවාරණය සහ වැළක්වීම සම්බන්ධ දැනුවන් කිරීමේ වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම.
5. මුබ පිළිකා සම්බන්ධ දැනුම වර්ධනය කිරීම සඳහා මහජනතාව ඒකරුයි වන ස්ථානයන්හි (නිදයුන්: දුම්රීය ස්ථාන, බස් නැවතුම් පොලවල්, පොදු වෙළඳ පොලවල්- ඉරිදා පොල ආදියෙන්) පාගමන් සහ පුදරින වැනි වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම. එවැනි වැඩසටහන් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, ප්‍රජා මූල සංවිධාන සහ ව්‍යාපාරිකයන්ගේ සංගම වැනි සිවිල් සමාජ සංවිධාන හරහා පොද්ගලික සහ රාජ්‍ය නොවන අංශ වෙතහදුන්වා දීම.
6. දන්ත සායන, සුව දිවි සායන සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ සායන වල මුබ පිළිකා කළින් හඳුනා ගැනීමේ වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම.

මෙම වැඩසටහන් සඳහා ජාතික පිළිකා මරදන වැඩසටහන මගින් පුදේශීය දන්ත ගලා වෙදා වරුන්හේ ලබාදී ඇති පත්‍රිකා, පෝස්ටර්, සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන වැඩසටහන් ඇතුන්හේ විධියෝරු වැනි සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන මෙවලම් භාවිතා කළ හැකිය. හිස සහ ගලේ ආක්‍රිත පිළිකා දිනය සම්බන්ධයෙන් මෙම පුදේශයේ / ආයතනයේ පවත්වන ලද ක්‍රියාකාරකම පිළිබඳ වාර්තාවක් පිළිකා මරදන වැඩසටහනෙහි අධ්‍යක්ෂ වෙත 2019 ඔක්තෝම්බර් මස 15 දින හෝ ඊට පෙර ලබා දෙන ලෙස ද දන්වා සිටිමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින මුබ පිළිකා උවදුර අඩු කර ගැනීමේ අරමුණ ඇතිව මෙයට පහසුකම් යැලසීමට සහ සම්බන්ධිකරණය කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලෙස සියලුම ම පළාත් සහ පුදේශීය සෞඛ්‍ය බලධාරීන් වෙත උපදෙස් දෙනු ලැබේ.

මෙම ජාතික කර්තව්‍ය සාර්ථක කර ගැනීම උදෙසා ඕනෑම නායකත්වය, උපදෙස් සහ සක්‍රීය ආයකත්වය විශේෂයෙන් අය කරමි.

වැඩිදුර පැහැදිලි කිරීමක් අවශ්‍ය නම් කරුණාකර අධ්‍යක්ෂ, ජාතික පිළිකා මරදන වැඩසටහන හෝ එහි විශේෂය ප්‍රජා දන්ත වෙදා වරුයා අමතන්න. (දුරකථන අංක: 0112368627)

වෙදා අනිල් ජායිංහ
සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්

විශේෂයෙදු වෙළු අනිල් ජායිංහ
සෞඛ්‍ය දෙවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්
සෞඛ්‍ය, පොද්ගල හා පුදේශීය වෙළු අමාත්‍යාංශය
“සුවයිරිපාය”
385, සුව බඳුදේශ විවෘත තුව
කොළඹ 10

පිටපත්:

සියලුම පළාත් සෞඛ්‍ය ඇමතිවරුන්
සියලුම පළාත් සෞඛ්‍ය ලේකම්වරුන්
සියලුම නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරුන්
අධ්‍යක්ෂ, ජාතික පිළිකා මරදන වැඩසටහන
නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (බෝ නොවන රෝග)
අධ්‍යක්ෂ, දන්ත සේවා
අධ්‍යක්ෂ, ප්‍රාථමික සේවා
අධ්‍යක්ෂ, මාත්‍ර හා ලුමා සෞඛ්‍ය
අධ්‍යක්ෂ, සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන කාර්යාලය
පළාත් ප්‍රජා වෙශ්‍යාභ්‍යවරුන්, විශේෂඥ ප්‍රජා දන්ත වෙශ්‍යාභ්‍යවරුන්
ප්‍රධාන වෙශ්‍යා නිලධාරී (පාසල් සෞඛ්‍ය)
සියලුම ප්‍රදේශීය දන්ත ගලු වෙශ්‍යා වරුන්
සියලුම වෙශ්‍යා නිලධාරී (බෝ නොවන රෝග)
සියලුම වෙශ්‍යා නිලධාරී (මාත්‍ර හා ලුමා සෞඛ්‍ය)
සියලුම වෙශ්‍යා නිලධාරී (සැලසුම්)